

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามการทำ

สารนิพนธ์

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	รวม		
1.สภาพการทำงาน						
1.1 สุขภาพของท่านเอื้ออำนวยต่อการทำงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.2 สถานที่ทำงานของท่านมีความปลอดภัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.3 หน่วยงานมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานมีคุณภาพและเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.5 สภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ กลิ่น เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.กฎและระเบียบข้อบังคับ						
2.1 ท่านสามารถปฏิบัติงานสำเร็จได้โดยไม่รู้สึกลำบาก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.2 งานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ไม่ขัดต่อกฎและระเบียบข้อบังคับของหน่วย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.3 ท่านมีอิสระในการพัฒนางานอย่างเต็มที่	+1	0	+1	2	0.66	ใช้ได้
2.4 ท่านสามารถเลือกวิธีทำงานได้ด้วยตนเอง	0	0	0	0	0	ตัดทิ้ง

ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้า โครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	รวม		
2.5 กฎและระเบียบข้อบังคับของหน่วยมีความเหมาะสมกับ งานที่ปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน						
3.1 ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.2 ท่านมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.3 ท่านมีโอกาสได้รับเข้าการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.4 ท่านมีโอกาสเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.5 การเลื่อน ยศ ตำแหน่ง ในหน่วยงานของท่านมีความ เหมาะสมและเป็นธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.นโยบายการบริหารงาน						
4.1 นโยบายการบริหารงานของหน่วยมีความสอดคล้องกับ ความรู้ ความสามารถของท่าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.2 หน่วยงานมีนโยบายการบริหารงาน ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.3 นโยบายการบริหารงานของหน่วยง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.4 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานใน หน่วยงาน	+1	0	+1	2	0.66	ใช้ได้

ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้า โครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	รวม		
4.5 หน่วยงานของท่านมีการติดตามและประเมินผล อย่างมี ประสิทธิภาพ	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้
5.เงินเดือนและค่าตอบแทน						
5.1 เงินเดือนที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของท่าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.2 เงินที่ได้รับเพิ่มในการเลื่อนขั้นแต่ละขั้นมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.3 เงินเดือนและค่าตอบแทน ที่ได้รับในแต่ละเดือนเพียงพอ ต่อการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.4 สวัสดิการที่ได้รับตามสิทธิสามารถเบิกได้รวดเร็ว ทันตาม ความจำเป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.5 สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.ปริมาณงานและความรับผิดชอบ						
6.1 ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสมกับหน้าที่และ ความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.2 งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ ความสามารถ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.3 ท่านมีอำนาจในการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มที่	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
6.4 ท่านมีอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
6.5ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานและความ รับผิดชอบ	0	0	1	1	0.33	ตัดทิ้ง

ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้า โครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	รวม		
7. การได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น						
7.1 การได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น 1 ชั้นยศ อย่างเดียว สามารถจูงใจให้ท่านเข้าโครงการฯได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ท่านคิดว่าการเข้าโครงการฯแล้วได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น 1 ชั้นยศนั้น						
7.2 มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.3 มีความยุติธรรม(เทียบกับกระทรวงอื่น)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7.4 มีผลต่อโครงสร้างของข้าราชการกระทรวงกลาโหม	0	0	1	1	0.33	ปรับปรุง
7.5 ทุกคนมีสิทธิได้รับเว้นยศ พ.อ.(น.4)โดยไม่ดูคุณสมบัติอื่น	0	0	0	0	0	ตัดทิ้ง
8. เงินเพิ่มพิเศษ						
8.1 การได้รับเงินเพิ่มพิเศษ อย่างเดียวสามารถจูงใจให้ท่าน เข้าโครงการฯได้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.2 ท่านคิดว่าการเข้าโครงการฯแล้ว จำเป็นต้องได้รับเงิน เพิ่มพิเศษ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.3 ท่านคิดว่าวิธีคิดเงินเพิ่มพิเศษ ของการเข้าโครงการฯ มี ความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8.4 ท่านคิดว่าการได้รับเงินเพิ่มพิเศษจากการเข้าโครงการฯ มีความยุติธรรม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้า โครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด	ผลการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC	สรุป
	1	2	3	รวม		
8.5 ท่านคิดว่าการได้รับเงินเพิ่มพิเศษจากการเข้าโครงการฯ เพียงพอต่อการดำรงชีพ	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
9. ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม (ที่มีผลต่อการ ตัดสินใจเข้าโครงการฯ)						
9.1 มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9.2 มีรายได้มากกว่าเงินเดือน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9.3 มีความมั่นคง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9.4 มีความก้าวหน้า	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9.5 มีผลกระทบต่อเวลาราชการ	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้
10. ภาระส่วนตัว (ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการฯ)						
10.1 มีบุตรที่ต้องอุปการะ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10.2 มีโรคประจำตัวที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้
10.3 มีบิดา มารดาที่ต้องเลี้ยงดู	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10.4 การที่ต้องผ่อนบ้าน หรือ รถ หรือ อื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10.5 การต้องการสันทนการพักผ่อน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ผลการคำนวณโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรมแพทย์ทหารบก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดของข้าราชการกรมแพทย์ทหารบก เพื่อนำผลการวิจัยให้สามารถไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดของข้าราชการทหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

3. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามชุดนี้ให้ครบทุกข้อ และตอบตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือประสบการณ์ที่เป็นจริง ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน หรือหน่วยงานแต่ประการใด ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และนำผลมาใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พันโทหญิงศรีเพ็ญ อนันตธนะสาร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 40 ปี

2. 41 - 50 ปี

3. 51 - 55 ปี

4. 56 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

1. โสด

2. สมรส

3. หย่า / ม่าย

4. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

3. ปริญญาโทขึ้นไป

5. อายุราชการ

1. ต่ำกว่า 15 ปี

2. 15 - 20 ปี

3. 20 - 25 ปี

4. 26 ปีขึ้นไป

6. ตำแหน่งงาน

1. นายทหารชั้นประทวน

ตำแหน่งหลัก

ตำแหน่งประจำหน่วย

2. นายทหารชั้นสัญญาบัตร

ตำแหน่งหลัก

ตำแหน่งประจำหน่วย

7. อาชีพเสริม

1. ไม่มี

2. มี

8. ภาวะส่วนตัว

1. ไม่มี

2. มีบุตรที่ต้องอุปการะ

3. มีโรคประจำตัวที่ต้องรักษาต่อเนื่อง

4. มีบิดา-มารดาที่ต้องเลี้ยงดู

5. มีการผ่อนบ้าน รถ หรืออื่นๆ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

2.1 ท่านเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด หรือไม่

เข้าโครงการฯ

ไม่เข้าโครงการฯ

2.2 โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.สภาพการทำงาน					
1.1 สุขภาพของท่านเอื้ออำนวยต่อการทำงาน					
1.2 สถานที่ทำงานของท่านมีความปลอดภัย					
1.3 หน่วยงานมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำงาน					
1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานมีคุณภาพและเพียงพอ					
1.5 สภาพแวดล้อมในที่ทำงานมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน เช่น แสง เสียง อุณหภูมิ กลิ่น เป็นต้น					
2.กฎระเบียบข้อบังคับ					
2.1 ท่านสามารถปฏิบัติงานสำเร็จได้โดยไม่รู้สึกลำบาก					
2.2 งานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วย					
2.3 ท่านมีอิสระในการพัฒนางานอย่างเต็มที่					
2.4 กฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยมีความเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ					
3.ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน					
3.1 ท่านมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน					
3.2 ท่านมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ ความสามารถ					
3.3 ท่านมีโอกาสได้รับเข้าการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน					
3.4 ท่านมีโอกาสเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ					
3.5 การเลื่อน ยศ ตำแหน่ง ในหน่วยงานของท่านมีความเหมาะสมและเป็นธรรม					
4.นโยบายการบริหารงาน					
4.1 นโยบายการบริหารงานของหน่วยมีความสอดคล้องกับความรู้ ความสามารถของท่าน					
4.2 หน่วยงานมีนโยบายการบริหารงาน ที่เหมาะสม					
4.3 นโยบายการบริหารงานของหน่วยง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ					
4.4 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในหน่วยงาน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.5 หน่วยงานของท่านมีการติดตามและประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ					
5.เงินเดือนและค่าตอบแทน					
5.1 เงินเดือนที่ได้รับความนิยมเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของท่าน					
5.2 เงินที่ได้รับเพิ่มในการเลื่อนขั้นแต่ละชั้นมีความเหมาะสม					
5.3 เงินเดือนและค่าตอบแทน ที่ได้รับในแต่ละเดือนเพียงพอต่อการดำรงชีวิต					
5.4 สวัสดิการที่ได้รับตามสิทธิสามารถเบิกได้รวดเร็ว ทันตามความจำเป็น					
5.5 สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ					
6.ปริมาณงานและความรับผิดชอบ					
6.1 ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ					
6.2 งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความรู้ ความสามารถ					
6.3 ท่านมีอำนาจในการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่					
6.4 ท่านมีอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่					
7. การได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น					
7.1 การได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น 1 ชั้นยศ อย่างเดียวสามารถจูงใจให้ท่านเข้าโครงการฯได้					
ท่านคิดว่าการเข้าโครงการฯแล้วได้รับพระราชทานยศสูงขึ้น 1 ชั้นยศนั้น					
7.2 มีความเหมาะสม					
7.3 มีความยุติธรรม(เทียบกับกระทรวงอื่น)					
7.4 ทำให้มีเกียรติ ความภาคภูมิใจ มากขึ้น					
8. เงินเพิ่มพิเศษ					
8.1 การได้รับเงินเพิ่มพิเศษ อย่างเดียวสามารถจูงใจให้ท่านเข้าโครงการฯได้					
8.2 ท่านคิดว่าการเข้าโครงการฯแล้ว จำเป็นต้องได้รับเงินเพิ่มพิเศษ					
8.3 ท่านคิดว่าวิธีคิดเงินเพิ่มพิเศษ ของการเข้าโครงการฯ มีความเหมาะสม					
8.4 ท่านคิดว่าการได้รับเงินเพิ่มพิเศษจากการเข้าโครงการฯ มีความยุติธรรม					
8.5ท่านคิดว่าการได้รับเงินเพิ่มพิเศษจากการเข้าโครงการฯ เพียงพอต่อการดำรงชีพ					
9. ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม (ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการฯ) ถ้าไม่มี ให้ตอบน้อยที่สุด					
9.1 ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม สร้าง รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	มาก ที่สุด	มาก	มากที่สุด
9.2 ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม สร้างรายได้ ได้มากกว่าเงินเดือน					
9.3 ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม มีความมั่นคง					
9.4 ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม มีความก้าวหน้า					
9.5 ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพเสริม มีผลกระทบต่อเวลาราชการ					
10. ภาระส่วนตัว (ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าโครงการฯ) ถ้าข้อไหนไม่มี ให้ตอบน้อยที่สุด					
10.1 มีบุตรที่ต้องอุปการะ					
10.2 มีโรคประจำตัวที่ต้องรักษาต่อเนื่อง					
10.3 มีบิดา มารดาที่ต้องเลี้ยงดู					
10.4 การที่ต้องผ่อนบ้าน หรือ รถ หรือ อื่นๆ					
10.5 การต้องการสันทนากการพักผ่อน					

2.3 ท่านอยากเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด มาก-น้อย ในระดับใด

มากที่สุด   มาก   ปานกลาง   น้อย   น้อยที่สุด   ไม่เข้าโครงการฯ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ ที่มีต่อโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก จ

ประวัติกรมแพทย์ทหารบก

1.ที่ตั้งหน่วย (พร้อมภาพถ่ายอาคาร บก.พบ.)

เลขที่ 8 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

2.วันสถาปนาหน่วย

วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2443

3.ประวัติความเป็นมาของหน่วย

3.1 กล่าวทั่วไป

กิจการของกรมแพทย์ทหารบกเท่าที่ค้นพบหลักฐาน พบว่าได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2415 โดยก่อนหน้านั้นทางราชการได้จัดตั้งกรมและกองทหารขึ้น แต่ไม่มีการตั้งตำแหน่ง “นายแพทย์ใหญ่ทหารบก” หรือ “กรมแพทย์ทหารบก” จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2415 นายแพทย์เทียนฮี้ สารสิน ได้สำเร็จวิชาแพทย์จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์กสหรัฐอเมริกา ท่านจึงเป็นแพทย์แผนปัจจุบันคนแรกที่เข้ามารับราชการทหาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2431 นายแพทย์เทียนฮี้ สารสิน ได้รับพระราชทานยศนายพันตรีและเลื่อนตำแหน่งเป็น “นายแพทย์ใหญ่ทหารบก” จึงนับเป็นนายแพทย์ใหญ่ทหารบกคนแรก และอีก 7 ปีต่อมาได้มีการปรับปรุงกิจการทหาร โดยเริ่มจัดตั้งกระทรวงกลาโหมแต่ก็ยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยแพทย์คงมีแต่ตำแหน่งนายแพทย์ใหญ่ทหารบกและแพทย์ประจำกรมกองทหารบางกรมเท่านั้น โดยมีหน้าที่ดูแลทหารเจ็บไข้ทั่วไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการได้เห็นความสำคัญ

ในกิจการสายแพทย์ จึงกราบบังคมทูลพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ขอจัดตั้งกองแพทย์ขึ้นและให้เป็นหน่วยในอัตราของกรมยุทธนาธิการพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสตอบลงมาในวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2442 ว่าทรงเห็นด้วยที่จะจัดให้มีกองแพทย์ขึ้นอีกกองหนึ่งสำหรับตรวจตรา และทำการรักษาพยาบาลทหารบกทั่วไป โดยมีตำแหน่งนายแพทย์ใหญ่เป็นหัวหน้าและให้มีตำแหน่งนายแพทย์เอก โท ตริ ขึ้นในกองแพทย์กลางนั้น นายพันโทพระยาพหลพลพยุหเสนาฯ กะระบัตร์ทหารบกใหญ่จึงได้ดำเนินการจัดตั้งโรงพยาบาลกลางของกรมทหารบกจนเป็นที่เรียบร้อย โดยตั้งอยู่ที่วังเก่าของพระราชวังบวรวิไชยชาญในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ประทานให้แก่พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวิไลวรวิลาศ และพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าชายรัตนธิดา ถนนเจ้าฟ้า ตำบลท่าช้างวังหน้า ซึ่งก็คือบริเวณฝั่งทิศเหนือของคลองหลอดในปัจจุบันเมื่อทางการได้วางระเบียบกองแพทย์เป็นที่เรียบร้อย จึงทำพิธีเปิดโรงพยาบาลทหารบกแห่งแรกและมีคำสั่งทหารบกให้เปิดรับผู้ป่วยเจ็บที่เป็นทหารในวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2443 โดยมีนายพลเอกสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการเป็นองค์ประธาน และมีหม่อมเจ้ากำมสิทธิฐานันท์รักษาการหัวหน้ากองแพทย์เป็นผู้ถวายรายงาน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นศักราชใหม่ของกรมแพทย์ทหารบกตั้งแต่นั้น

3.2 คำสั่งการจัดตั้งหน่วย

หนังสือกรมยุทธนาธิการที่ 3/1020 ลง 13 มิถุนายน พ.ศ. 2443 โดยนายพลเอกสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช กราบบังคมทูลขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งกองแพทย์กรมกลางขึ้นตามอัตราซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาต

3.3 การเปลี่ยนแปลงของหน่วย

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2474 กระทรวงกลาโหมได้มีคำสั่งทหารที่ 43/12130 ให้รวมกรมแพทย์สุขาภิบาลทหารบกกับกรมแพทย์ทหารเรือเป็นกรมเดียวกันเรียกว่า “กรมแพทย์สุขาภิบาลทหาร” ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม

วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2457 เสนาบดีกระทรวงกลาโหมให้เปลี่ยนชื่อกรมแพทย์ทหารบกเป็น “กรมแพทย์สุขาภิบาลทหารบก”

ตุลาคม พ.ศ. 2475 ได้รวมกองเสนารักษ์ที่ 1 ที่ปากคลองหลอด และกองเสนารักษ์ที่ 2 ที่บางซื่อเข้าด้วยกันเรียกว่า “กองเสนารักษ์จังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ” และประกอบพิธีเปิดเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2475 และในเดือน กันยายน พ.ศ. 2476 มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “กองเสนารักษ์

มณฑลทหารบกที่ 1” ซึ่งขึ้นอยู่กับมณฑลทหารบกที่ 1 และในเดือนมกราคม พ.ศ. 2489 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพยาบาลทหารบก” จนในที่สุดได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า” ตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499

เมษายน พ.ศ. 2479 กระทรวงกลาโหมได้แยกกิจการแพทย์ทหารเรือออกไปจากกรมแพทย์สุขาภิบาล โดยให้ไปขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ และได้มีคำสั่งทหารที่ 9/643 ลง 15 เมษายน พ.ศ. 2479 ให้โอนกรมแพทย์สุขาภิบาลทหารจากสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ไปขึ้นตรงต่อกองทัพบก และเปลี่ยนชื่อเป็น “กรมแพทย์ทหารบก” อีกวาระหนึ่ง

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2486 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อกรมแพทย์ทหารบกเป็น “กรมเสนาธิการทหารบก”

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2489 กรมเสนาธิการทหารบกได้เปลี่ยนชื่อกลับมาใช้ “กรมแพทย์ทหารบก” ตามเดิมและแปรสภาพกองเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 1 (ที่วังพญาไท) มาเป็นโรงพยาบาลทหารบกขึ้นตรงกรมแพทย์ทหารบก

3.4 การปรับปรุงหน่วย

กิจการของกรมแพทย์ทหารบกได้รับการปรับปรุง และขยายงานทั้งทางด้านวิทยาการ และการรักษาพยาบาล ต่อมาได้ดำเนินการขอพระราชทานอัญเชิญพระบรมมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาขนานนามโรงพยาบาลทหารบกเป็น “โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า” เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน และได้กระทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2495

พ.ศ. 2496 ตั้งโรงเรียนเสนาธิการวังพญาไท ที่ฝั่งตรงข้ามกับโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

พ.ศ. 2507 ตั้งโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์อนามัยกองทัพบก ทางด้านทิศตะวันตกของวังพญาไทขึ้นตรงโรงเรียนเสนาธิการ ต่อมาเมื่อได้ขยายหลักสูตรถึงขั้นปริญญา จึงแปรสภาพเป็นวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกขึ้นตรงต่อศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า

พ.ศ. 2518 ตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าในบริเวณซึ่งเคยเป็นวังของพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล อยู่ทางทิศตะวันตกของวังพญาไท เพื่อผลิตแพทย์ทหารในระดับปริญญา

พ.ศ. 2526 กองทัพบกอนุมัติให้โรงพยาบาลค่ายสุรนารีซึ่งเป็นหน่วยในอัตรากองทัพภาคที่ 2 มาเป็นหน่วยขึ้นตรงของกรมแพทย์ทหารบก และฝากการบังคับบัญชาไว้กับกองทัพภาคที่ 2

พ.ศ. 2527 กองทัพบกได้อนุมัติให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการการแพทย์พระมงกุฎเกล้าเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จก้าวหน้าให้กับสายแพทย์และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในด้านบริการทางการแพทย์ การรักษาพยาบาล งานด้านวิชาการ และการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงการศึกษาวิจัยให้ทันสมัย ตลอดจนพยายามขยายกิจการแพทย์ให้เจริญขึ้นมีขีดความสามารถทางการแพทย์สูงสุดทัดเทียมกับโรงพยาบาลทหารในประเทศที่เจริญก้าวหน้า ตามคำสั่ง ทบ.ลับ (เฉพาะ)ที่ 204/27 ลง 31 ส.ค.27 และปี 2527 ได้สร้างตึกอุบัติเหตุที่ รพ.พระมงกุฎเกล้า

พ.ศ. 2530 ได้โอนโรงงานเภสัชกรรมทหารมาเป็นหน่วยขึ้นตรงของศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้าตามคำสั่ง กท (เฉพาะ) ที่ 114/2529 ลง 14 ก.ค. กรมแพทย์ทหารบกได้รับอนุมัติให้ก่อสร้างอาคารกองบัญชาการกรมแพทย์ทหารบกหลังใหม่ (บริเวณกรมการสัตวทหารบกเดิม) งบประมาณ 44,600,000 บาท เริ่มก่อสร้างเมื่อ 30 กันยายน พ.ศ. 2530 และก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อ 23 มีนาคม พ.ศ. 2532

พ.ศ. 2531 กองทัพบกอนุมัติให้โรงงานเภสัชกรรมทหาร (ซึ่งเดิมเป็นหน่วยในอัตราของศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า) มาเป็นหน่วยขึ้นตรงของกรมแพทย์ทหารบก กองทัพบกอนุมัติให้สำนักงานวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหารเป็นหน่วยขึ้นตรงของกรมแพทย์ทหารบก

พ.ศ. 2537 กระทรวงกลาโหม อนุมัติให้โอนโรงงานเภสัชกรรมทหาร กรมแพทย์ทหารบกไปเป็นส่วนแพทย์ขึ้นตรงต่อศูนย์กรมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และพลังงานทหารสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ 208/37 ลง 31 ตุลาคม 2537

พ.ศ. 2553 กรมแพทย์ทหารบกมอบพื้นที่โรงเรียนเสนาธิการให้มูลนิธิโรคไตในพระบรมราชูปถัมภ์ และก่อสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นด้านหลังของอาคารเดิม

ที่มา : หนังสือ ๑๐๐ ปี กรมแพทย์ทหารบก จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในปี พ.ศ.2542

4. เครื่องหมาย เหล่าทหารแพทย์

เครื่องหมายเป็นรูปพญานาค 2 ตัว พันคบเพลิงหันหน้าออกจากกัน

ความหมาย - คบเพลิง หมายถึง ความสว่างแห่งวิทยาการ

- พญานาค หมายถึง ผู้พิทักษ์ ปกป้องรักษา

ความหมายในภาพรวมของเครื่องหมาย: เป็นผู้พิทักษ์เพื่อป้องกันและต่อสู้ให้ความรุ่งโรจน์ของสายวิทยาการเหล่าทหารแพทย์

สีประจำเหล่า : สีเขียว

ที่มา : บันทึกบุคคล เรื่อง “ทำไมพญานาคหันหลังให้กัน” ของ พลอากาศโทชลิต จุลโมกษ์ อดีต
เจ้ากรมแพทย์ทหารอากาศ

เครื่องหมายของกรมแพทย์ทหารบก

เป็นรูปพญานาคพันคอบเพลิงประกอบจักรมีช่อชัยพฤกษ์รองรับส่วนล่างบรรจุอยู่ในวงกลมวงใน แสดงว่าเป็นแพทย์หลวง จักรแสดงว่าสังกัดกองทัพบกช่อชัยพฤกษ์นั้นแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของแพทย์ วงกลมวนอกด้านบนประกอบด้วยลายกนก มีชื่อ “กรมแพทย์ทหารบก” อยู่ด้านล่าง (ไม่จำกัดสีและขนาด)

สัญลักษณ์ของหน่วยนี้เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า ARMY MEDICAL DEPARTMENT
ROYAL THAI ARMY

หลักฐาน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 87 ตอนที่ 77 ลง 18 ธ.ค.13 หน้า 576

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	พันโทหญิงศรีเพ็ญ อนันตธนะสาร
วัน เดือน ปี เกิด	7 มกราคม 2514
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2537 คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	โรงพยาบาลโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2537 – 2540 กรมแพทย์ทหารบก พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	หัวหน้าแผนกคลังยา กองคลังแพทย์ กรมแพทย์ทหารบก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1206 ซ.เจริญสนิทวงศ์75 แยก24 ถ.เจริญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กทม. 10700